

- KRONIKY -
NARNIJE

LEV, ŠATNÍK
A
ČARODĚJNICA

C. S. LEWIS

**LEV, ŠATNÍK
A ČARODEJNICA**

KRONIKY NARNIE

LEV, ŠATNÍK
A ČARODEJNICA

C. S. Lewis

Ilustrácie Pauline Baynesová

slovar

The Lion, The Witch And The Wardrobe © C S Lewis Pte Ltd 1950
Inside illustrations by Pauline Baynes copyright © C. S. Lewis Pte Ltd 1950
Cover art by Cliff Nielsen, copyright © C S Lewis Pte Ltd 2002
Slovak Edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2005
Translation © Patrick Frank 2005, 2014

ISBN 978-80-556-1048-1

Venované Lucy Barfieldovej

Drahá Lucy,

tento príbeh som vymyslel pre Teba, no keď som s ním začínal, neuvedomil som si, že dievčatá rastú rýchlejšie, ako vznikajú knihy. Preto si už teraz pristará na rozprávky a v čase, keď táto kniha vyjde z tlačiarskeho stroja, budeš ešte staršia. Jedného dňa sa však dostaneš do veku, keď ľudia začínajú opäť čítať rozprávky. Potom si môžeš túto knižku zložiť z nejakej hornej police, sfúknuť z nej prach a povedať mi, čo si o nej myslíš. Zrejme už budem priveľmi hluchý na to, aby som ťa počul, a pristarý na to, aby som ti rozumel, no aj tak navždy ostanem Tvojím milujúcim krstným otcom.

C. S. Lewis

Lucy nazerá do šatníka

Raz dávno žili štyri deti. Volali sa Peter, Susan, Edmund a Lucy. Tento príbeh hovorí o veciach, ktoré sa im stali, keď ich za vojny poslali na vidiek z Londýna ohrozovaného náletmi. Dostali sa do domu jedného starého profesora žijúceho v samom srdci anglického vidieka, pätnásť kilometrov od najbližšej železničnej stanice a dobré tri od miestnej pošty. Nebol ženatý a býval v ohromnom dome s gazdinou – pani Macreadyovou – a tromi slúžkami. (Volali sa Ivy, Margaret a Betty, no v tomto príbehu sa veľmi často neobjavujú.) On sám bol už veľmi starý, so strapatými bielymi vlasmi, ktoré mu okrem hlavy väčšinou zakrývali aj pol tváre, a deti si ho takmer ihneď obľúbili. Iné to bolo iba pri ich prvom stretnutí. Keď ich prišiel privítať, pripadal im taký čudný, že Lucy (najmladšia z nich) sa ho aj trocha bála, a Edmunda (druhého najmladšieho) zasa premáhal smiech, takže musel predstierať, že sa potrebuje vysmrkať.

Len čo v prvý večer zaželali profesorovi dobrú noc a šli hore do svojich izieb, chlapci sa vkradli do izby dievčat a všetko si to spolu prebrali.

„Lepšie sme ani dopadnúť nemohli,“ začal Peter nadšene. „Čaká nás fantastická zábava. Ten starý nám dovoľí robiť, čo sa nám zachce.“

„Podľa mňa je to starý dobrák,“ ozvala sa Susan.

„Ale prestaň,“ zahriakol ju Edmund, ktorý bol unavený, no predstieral, že nie je, čo uňho vždy spôsobovalo veľmi zlú náladu. „Nehovorte takto!“

„Ako?“ nechápala Susan. „A vlastne je to jedno. Mal by si už ísť spať.“

„Skúšaš sa hrať na mamu?“ oboril sa na ňu Edmund. „Kto si, že mi chceš hovoriť, kedy mám ísť spať? Choď si spať sama!“

„Nemali by sme už ísť spať všetci?“ nadhodila Lucy. „Ak niekto začuje, ako sa tu rozprávame, bude zle-nedobre.“

„Ale kdeže,“ zasmial sa Peter. „Toto je presne taká domácnosť, v ktorej nikomu neprekáža, čo robíme. A aj keby áno, nezačujú nás. Od jedálne sme vzdialení azda desať minút chôdze, už vôbec nehovoriac o kope schodísk a chodieb.“

„Čo to bol za zvuk?“ spýtala sa náhle Lucy. Ten dom bol oveľa väčší než akýkoľvek iný, v akom sa kedy ocitla, a predstava nekonečných chodieb s radmi dverí do prázdnych izieb ju začínala trochu desiť.

„To bol len nočný vták, ty trdlo,“ odvetil Edmund.

„Bola to sova,“ upresnil Peter. „Na okolí musí byť hotový raj pre vtáky. Teraz si idem ľahnúť, ale zajtra sa pustíme do prieskumov. Na mieste, ako je toto, môže človek nájsť čokoľvek. Videli ste tie kopce, okolo ktorých sme sem išli? A tie lesy? Pokojne tu môžu byť aj orly, jeleny a jastraby.“

„Jazvece!“ dodala Lucy.

„Líšky!“ zvolal Edmund.

„Zajace!“ pridala sa k nim Susan.

Keď však svitlo ráno, vonku tak husto pršalo, že keď ste sa pozreli cez okno, nevideli ste ani kopce, ani les, ba dokonca ani potôčik v záhrade.

„No jasné, že akurát teraz musí liať!“ zlostil sa Edmund. Deti pred chvíľou doraňajkovali s profesorom a teraz sedeli v izbe na poschodí, ktorú im vyčlenil na hranie. Bola to dlhá, nízka miestnosť s dvoma oknami na jednej stene a ďalšími dvoma na druhej.

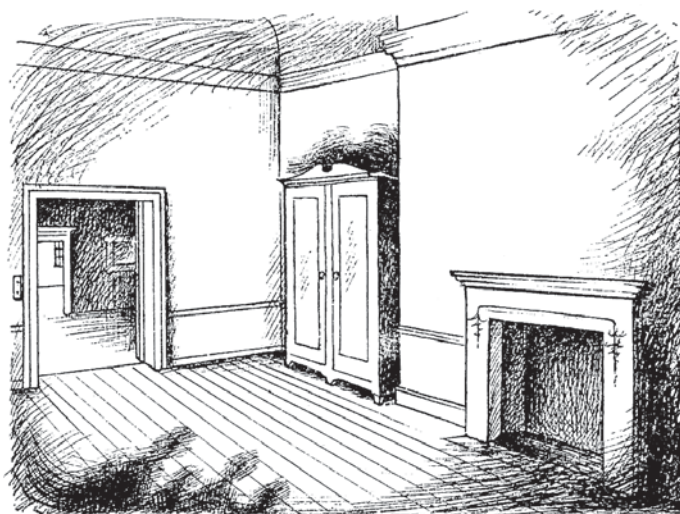
„Prestaň už frflať, Ed,“ odvrkla Susan. „Stavím sa, že tak do hodiny sa určite vyčasí. No ani dovtedy sa nemusíme nudiť. Máme tu rádio a kopu kníh.“

„To nie je nič pre mňa,“ vyhlásil Peter. „Ja idem na prieskum domu.“

S týmto návrhom všetci bez problémov súhlasili, a tak sa začalo ich veľké dobrodružstvo. Nachádzali sa totiž v jednom z tých domov, v ktorých sa akoby ani nedalo dôjsť na koniec, a navyše plnom nečakaných miest a vecí.

Prvých pár dverí, ktoré vyskúšali, viedlo do prázdnych spální, presne, ako všetci predpokladali, no po nich narazili na miestnosť plnú obrazov, na ďalšiu s ozajstným brnením, po nej na jednu celú zelenú s harfou v kúte a potom, keď prešli tri schody dolu a ďalších päť nahor, dorazili do malej haly na poschodí, z ktorej sa dalo ísť na balkón aj do celého radu izieb. Všetky boli zapratané knihami, a to aj väčšími ako Biblia v kostole. Narazili aj na jednu miestnosť, v ktorej nebolo takmer nič okrem veľkej skrine na šaty – takej, čo má vnútri na dverách zrkadlo. Okrem nej tam už bola iba zoschnutá mäsiarka na podobložnici.

„Tu nič nie je,“ povedal Peter a spolu s ostatnými šiel ďalej, no Lucy tam ostala. Rozhodla sa neísť hneď do ďal-

šej izby, lebo mala pocit, že by možno stálo za to pozrieť sa, čo je v tom šatníku, aj keď si bola takmer istá, že bude zamknutý. Na jej veľké počudovanie sa však dvere bez problémov otvorili a spoza nich vypadlo pár guľôčok proti moliam.

Keď nazrela dnu, zistila, že tam visí niekoľko kabátov. Vlastne to ani neboli kabáty, ale poväčšine kožuchy. Lucy mala zo všetkého na svete najradšej vôňu a dotyk jemnej kožušiny, a tak bez váhania vošla do skrine, aby si o ne mohla otrieť tvár. Dvere za sebou, pravdaže, nezavrela, lebo vedela, že zatvárať sa v akejkoľvek skrini je kolosálna hlúposť. Urobila krok dopredu a zistila, že za prvým radom kožuchov a kabátov visí ešte jeden. Pri ňom už takmer nič nevidela, tak pred seba natiahla ruky, aby si netresla nos o zadnú stenu. Urobila ďalší krok, po ňom ešte dva či tri, stále čakajúc, kedy konečne nahmatá koniec šatníka. Stále ho akosi nevedela nájsť.

„To je ale obrovská skriňa!“ vravela si, presúvajúc sa hlbšie a hlbšie medzi hebkými záhybmi kabátov a kožuchov. Potom si uvedomila, že jej čosi škrípe pod nohami. Že by ďalšie guľôčky proti moliam? Sklonila sa, aby si z toho nabrala do dlane, no hneď s prekvapením zistila, že namiesto tvrdého dreva šatníka sa dotýka čohosi hebkého a veľmi studeného. „To je čudné,“ povedala nahlas a urobila ďalší krok či dva.

Hneď nato sa lícom niečoho dotkla. Nebolo to však jemné ako kabát, ale tvrdé, drsné, a dokonca pichľavé. „No teda, veď to je celkom ako konár nejakého stromu!“ zvolala zarazene. Ani to nestihla poriadne dopovedať, a pred sebou zazrela svetlo. Nebolo však iba pár centimetrov pred ňou, kde sa dalo čakať, ale vlastne celkom ďaleko. Navyše tam na ňu padalo čosi mäkké a studené. O chvíľu zistila, že stojí uprostred lesa, je noc, sneží a pod nohami má hrubú vrstvu napadajúceho snehu.

Trocha ju to vyľakalo, no zároveň sa v nej ozvala aj zvedavosť a nadšenie. Pozrela sa dozadu a tam medzi temnými kmeňmi stromov zazrela kúsok prázdnej izby, z ktorej sem prišla. (Ako som už vravel, dvere nechala otvorené, pretože zatvárať sa v akejkoľvek skrini je veľmi veľká hlúposť.) Zdalo sa, že na druhej strane je stále biely deň. „Ak sa začne diať niečo zlé, vždy sa môžem vrátiť,“ povedala si a vykročila po zasneženej zemi hlbšie do lesa. Smerovala k tomu neznámemu svetlu a už po necelých desiatich minútach zistila, že pochádza z normálnej pouličnej lampy. Ako tam stála a hľadela na ňu, premýšľajúc, čo robí pouličná lampa uprostred hlbokého lesa a čo by mala spraviť ona sama, odrazu začula, ako sa k nej odkiaľsi blížia šuchotavé kroky. Krátko nato sa spomedzi stromov okolo kandelábra vynoril čudessný tvor.

Bol iba o niečo vyšší ako Lucy a nad hlavou si držal otvorený dáždňik, celý biely od snehu. Od pása nahor vyzeral ako človek, no nohy mal ako cap (s lesklými čiernymi chlpmi) a namiesto topánok capie kopytá. Mal aj chvost, to si však spočiatku nevšimla, pretože si ho pri-

držoval pod pazuchou ruky, ktorou držal dáždňik - zrejme

preto, aby sa mu neťahal po snehu. Okolo krku mal ovinutý červený vlnený šál a vlastne aj pleť mal akúsi červenkastú. Jeho tvár vyzerala čudne, no nie nepríjemne. Mal krátku koziu briadku a kučeravé vlasy, spod ktorých vykúkali dva rožky, jeden na každej strane čela. Ako som

hovoril, v jednej ruke držal dáždňik, no a v druhej zasa niekoľko balíkov v hnedom baliacom papieri. Práve vďaka nim a snehu všade naokolo vyzeral, akoby sa vracal z vianočných nákupov. Bol to faun, a keď zazrel Lucy, tak ho to zaskočilo, až mu všetky balíky spadli na zem.

„No nech sa prepadnem!“ zvolal.

Čo tam Lucy našla

„Dobry večer,“ pozdravila ho slušne. Faun mal kopolu práce so zbieraním balíkov, takže spočiatku neodpovedal, no keď ich všetky pozdvíhal, jemne sa uklonil.

„Dobry večer, dobry večer,“ povedal. „Prepáčte... Nechcem byť dotieravý, ale mám pravdu, ak si myslím, že ste dcéra Evy?“

„Volám sa Lucy,“ povedala mu, pretože jeho otázke absolútne nerozumela.

„Ale nie ste... Prepáčte, ale nie ste to, čomu sa hovorí dievča?“ vyzvedal faun.

„Pravdaže som dievča,“ odvetila.

„Takže ste vlastne človek?“

„No jasné, že som človek,“ prisvedčila, stále ešte dost zmätene.

„To ja len preto, aby som mal úplnú istotu,“ vysvetľoval jej faun. „Určite to odo mňa vyznelo hlúpo, no ešte nikdy som nevidel syna Adama ani dcéru Evy. Je mi ctou. Teda, chcel som povedať, že...“ Náhle sa zarazil, akoby už takmer vyslovil niečo, čo by nemal, no

včas si to uvedomil. „Je mi ctou, je mi ctou,“ zopakoval namiesto toho. „Dovoľte, aby som sa vám predstavil. Volám sa Tumnus.“

„Aj mne je ctou zoznámiť sa s vami, pán Tumnus,“ povedala mu Lucy.

„Smel by som sa spýtať, ó, Lucy, dcéra Evy,“ pokračoval faun, „ako ste sa dostali do Narnie?“

„Do Narnie?“ začudovala sa. „A to je čo?“

„To je naša krajina. Volá sa Narnia,“ vysvetlil jej. „Práve sa v nej nachádzame. Rozprestiera sa od Lampovej divočiny a slávneho hradu Cair Paravel až po more na východe. A vy... Vy ste prišli z divokých lesov na západe?“

„Nie. Ja som... Prišla som zo skrine na šaty v prázdnej izbe,“ odvetila Lucy.

„Aha!“ zaintonoval pán Tumnus s náznakom melanchólie v hlase. „Kiežby som sa viac venoval zemepisu, keď som bol ešte malý fauník! Potom by som určite vedel o ďalekých krajinách oveľa viac. Bohužiaľ, teraz je už na to neskoro.“

„Ale to nie sú ďaleké krajiny,“ opravila ho, potláčajúc smiech. „Je to hneď tu vzadu... Teda... Neviem isto, ale je tam leto.“

„Zatiaľ čo tu, v Narnii, už nejaký čas panuje krutá zima,“ povedal jej faun, „a ak ostaneme stáť na snehu, obaja poriadne prechladneme. Počujte, dcéra Evy z ďalekej krajiny Skriňa Našaty, nechceli by ste zájsť ku mne na olovrant?“

„Ďakujem za pozvanie, pán Tumnus,“ odvetila Lucy, „no práve som uvažovala, že by som sa už asi mala radšej vrátiť.“

„Je to len tu za rohom,“ presviedčal ju faun. „V kozube blčí oheň, mám hrianky, sardinky aj koláče.“

„To je všetko veľmi milé,“ prikývla, „no nemala by som sa zdržať prídlho.“

„Ak mi podáte ruku, dcéra Evy,“ nedal sa odbiť Tumnus, „mohol by som držať dáždňik nad nami oboma. Áno, presne tak. A teraz podme.“

No a tak Lucy vykročila cez les, držiac sa za ruku s týmto čudným tvorom, akoby sa s ním poznala od nepamäti.

Onedlho dorazili na miesto, kde sa terén rázne zmenil. Bolo tam plno skál, kopcov a údolí. Na dne jedného z nich sa faun prudko otočil, celkom tak, akoby chcel vraziť do jedného zo skalísk, a ona až na poslednú chvíľu zbadala, že ju vedie do akejsi jaskyne.

Len čo boli dnu, ocitla sa pred kozubom, v ktorom horel taký jasný oheň, až pritom musela zažmurkať. Faun sa sklonil po malé dômyselné kliešte, vybral nimi jedno horiace poleno a zapálil ním lampu. „Teraz to už bude raz-dva,“ vyhlásil, stavajúc na oheň čajník.

Lucy si v duchu vravela, že v útulnejšom bytíku azda ešte nikdy nebola. Bola to neveľká, suchá a čistá jaskyňa so stenami z červeného kameňa, s kobercom na zemi, dvoma malými kreslami („Jedno pre mňa a druhé pre priateľa,“ okomentoval ich jej hositeľ.), stolom, príborníkom a rímsou nad kozubom, nad ktorou visel obraz starého fauna so sivou bradou.

V jednom kúte bolo vidieť dvere, ktoré zrejme viedli do faunovej spálne, a vedľa nich knihovničku plnú kníh. Kým Tumnus pripravoval jedlo a čaj, Lucy si šla prezrieť jeho knižnicu. Boli v nej tituly ako *Život a listy Silenus*, *Nymfy a ich spôsoby*, *Ludia, mnísi a hájníci: Rozbor známej legendy alebo Je človek iba mýtom?*

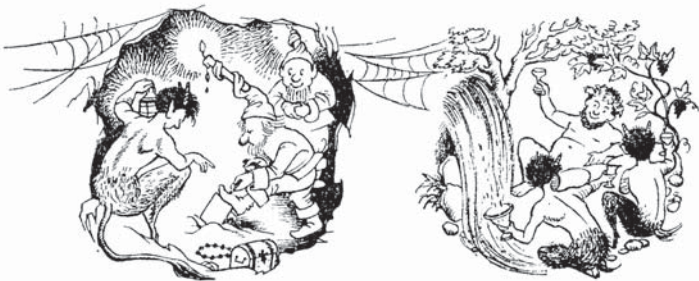
„Všetko je pripravené, dcéra Evy,“ oznámil jej hositeľ.

Jeho olovrant chutil naozaj skvele. Obaja si dali po jednom hnedom vajíčku uvarenom namätko, potom hrianku so sardinkami, po nej ďalšiu s maslom, ešte jednu s medom, a napokon to všetko zajedli pocukrovaným ko-

láčom. Keď už Lucy nevládala zjesť nič ďalšie, faun sa pustil do rozprávania. Poznal nádherné príbehy o živote v lese a rád sa s ňou o ne podelil. Rozprával jej o polnočných tancoch a o tom, ako zo studničiek vychádzajú nymfy a zo stromov dryády, aby si zatancovali s faunami. Opisoval jej dlhé poľovačky na mliečnych jeleňov, ktoré vraj splnia pár želaní každému, komu sa podarí chytiť ich, hodovanie a hľadanie pokladov s divými červenými trpaslíkmi z hlbokých baní a jaskýň pod lesom, a nakoniec sa pustil aj do rozprávania o lete, keď sa les zelenal a na návštevu k nim na tučnom oslovi chodil starý Silenus a niekedy aj sám Bakchus. Keď prišiel jeden z nich, voda v potokoch sa zakaždým zmenila na víno a celý les dlhé týždne bujaro oslavoval. „Niežeby teraz nebola stále zima,“ uzavrel to posmutnelo.

Potom, aby sám seba trochu obveselil, vytiahol zo škatuľky na príborníku čudesnú drobnú flautu, ktorá vyzerala, akoby ju vyrobili zo slamky, a začal na nej vy-

hrávať. Pri melódii, ktorú hral, mala Lucy chuť smiať sa a plakať, tancovať a spať, a to všetko naraz. Ubehlo zrejme niekoľko hodín, kým sa spamätala a povedala: „Ach, milý pán Tumnus, hrozne nerada vás prerušujem, lebo tá melódia je nádherná, ale teraz už naozaj musím ísť domov. Veď som tu pôvodne chcela ostať iba pár minút.“

„Vieš, teraz je to už zbytočné,“ vyhlásil faun, ktorý jej začal z ničoho nič tykať. Flautu položil na stôl a nesmierne ľútostivo pokrútil hlavou.

„Zbytočné?“ Lucy prudko vyskočila, pretože zmena jeho správania ju dosť vyľakala. „Ako to myslíte? Musím ísť okamžite domov. Ostatní si o mňa už aj tak určite robia starosti.“ Hneď nato sa musela spýtať „Čo sa deje, pán Tumnus?“, lebo v jeho hnedých očiach sa objavili slzy. Netrvalo dlho a tiekli mu prúdom po brade a nose. Zakryl si oboma rukami tvár a začal nešťastne vzlykať.

„Pán Tumnus! Pán Tumnus!“ volala naňho vydesená Lucy. „Nerobte to! Neplačte! Čo sa stalo? Nie je vám dobre? Drahý pán Tumnus, povedzte mi, čo sa deje!“

Faun však namiesto odpovede iba ďalej nariekal, akoby mu malo každú chvíľu puknúť srdce. Neprestal s tým ani vtedy, keď k nemu Lucy pristúpila a podala mu svoju vreckovku. Jednoducho ju prijal, začal sa ňou utierať, a keď už bola celá premočená, normálne ju vyžmýkal. Onedlho bol na koberci pred ním veľký mokrý flak.